

באהבתך

פרשת
וישלח

העלון טעון גניזה ♦ אין לקרוא בשעת התפילה!

העלון בחסות רשת הכוללים "תפארת יוסף ובנימין" ב"ב ופ"ת בראשות הרה"ג נצח מהצרי שליט"א

כדבר הזה תדברון אל עשיו במוצאכם אותו (לב,כ)

פירוש נפלא כתב החיד"א בספרו "פנת עינים":
 איתא בגמרא (ברכות פ"ט, ט) בעת שטרקו את בשרו של רבי עקיבא במסרקות של ברזל, קרא ק"ש. ו"בורך שם כבוד וכו', אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן, א"ל: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה מתי יבוא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו, ע"כ.
ופירושו המקובלים ז"ל, כי בפסוק (דברים ו' ה') "ואהבת אתה' אלקיך", יש שם קדוש, והוא ס"ת כה"ת. זה השם מועיל להציל מכל צרה. וזהו שאמרו לו: רבינו עד כאן כלומר היה לך למימר עוד, פסוק "ואהבת וכו' ולכוון בשם הנז'. והשיב להם: כל ימי הייתי מצטער וכו'.
 וזהו שרמזו רז"ל בילקוט **"ויבטחו בן יודעי שמך" (תהלים ט' י"א)** מהיכן, מ"לא עזבת דורשיך ה'" ס"ת כה"ת, כי עי"ז יבטחו שלא יעזבם ית'.
 וזהו שאמר יעקב. **"כדבר הזה תדברון אל עשו" ר"ת כה"ת, "במוצאכם אותו"**, ועי"ז לא יוכל להזיק לכם.

עזים מאתים ותישים עשרים רחלים מאתים ואילים עשרים (לב, יד)

"עזים מאתים" - דבר אחר לכן מסיים הכל במ"ם, לפי שכל הבהמות ששלח לו היו בעלי מומים, שלא יקריב מהם קרבן (בעל הטורים).

הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל כתב:

אפשר דזה מרומז בפסוק הקודם **"ויקח מן הבא בידו מנחה לעשיו אחיו"**. דהנה הרמ"א מביא שאפשר להכיר אם הבהמה תהיה כשירה אחר השחיטה או תימצא טריפה, על ידי שיעבירו את היד על גב הבהמה. אם הבהמה תתכופף, סימן הוא שהיא כשירה [אם יש הכנעה, סימן שזה כשר], ואם הבהמה לא תתכופף, סימן הוא שהיא טריפה. **"ויקח מן הבא בידו"** מאותם הבהמות שנשארו בידו ולא התכופפו, מהן שלח לעשיו, דהוכח לו שהן טריפות.

מאמר מתוך הספר החדש "תוכו רצוף אהבה" - שורש רע אצל האב עובר לבן

מידה טובה של ההורים עוברת לילדים

מידה טובה מרובה, כפי שמצינו בחז"ל (בראשית רבה ע"א. ה) "לא יגרע מצדיק יינו", לאה תפסה פלך הודיה ועמדו הימנה בעלי הודיה, יהודה - "ויכר יהודה ויאמר דקדק ממני". דוד - "הודו לה' כי טוב". דניאל - "לך אלקא דאבהתי מהודה ומשבח אנא".

רחל - תפסה פלך שתיקה ועמדו כל בניה בעלי מיסטרין (בעלי סוד), בנימין - ישפה, יש פה שיודע במכירתו של יוסף ואינו מגיד, שאול - "על דבר המלוכה לא הגיד לו", אסתר - "לא הגידה אסתר את עמה", מעשה אחד של אימותינו רחל ולאה גרם להשפעה כה עצומה על צאצאיהם.

גודל השפעת האבות על צאצאיהם

מסביר ה"עץ יוסף" בשם ה"יפה תואר", שבני גד ובני ראובן לא רצו חלק בארץ ישראל, ולא רצו לעבור לא"י, אלא לקבל חלק בארץ סיחון ועוג, כי היה להם מקנה רב, והם פחדו שהבהמות שלהם יגזלו ויאכלו משדות זרים בא"י, שאין שם הרבה מקום מרעה הפקר, וכדי שהבהמות לא יעברו על איסור גזל, הם בקשו את ארץ סיחון ועוג ששם יש הרבה מרעה ולא יכשלו בגזל.

את הזהירות הזו הם לקחו מסבא שלהם ראובן, שכאשר הוא הביא את הדודאים מהשדה, הביא דווקא מן ההפקר, שלא יהיה חלילה גזל.

וזו כוונת המדרש "חנוך לנער על פי דרכו" - ע"י שראובן נזהר מגזל מנערותו, גם כי יזקין לא יסור ממנה. - אז לא רק הוא אלא גם הדורות הבאים אחריו, שיצאו ממנו אחרי שנים, נזהרים מגזל מכוח ההשפעה של הסבא. מכאן אנו למדים מה גודל ההשפעה שיש להתנהגותם של האבות על התנהגותם של צאצאיהם.

התדרדרות של הבן בפעם אחת זה סימן שהאבא רשע!

אומר רבי שלמה קלוגר: בדרך כלל, כאשר האבא רשע, הבן יורש מאביו את תכונותיו, ורואה את הדוגמא של אביו. ויש רשעים שאביהם כלל לא היה רשע, ומחמת פיתויי היצר הרע התדרדרו, והם לא נהיו רשעים בפעם אחת, אלא התדרדרו לאט לאט, וכמו שכתוב בגמ' (שבת ק"ה): שהיום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך וכו', עד שמגיע לדרגה הפחותה ביותר. אבל אם אדם עושה פתאום בבת אחת עבירה גדולה, זה סימן לכך שגם אביו היה רשע.

זה מה שנאמר בפסוק: "ובת איש כהן כי תחל", כאשר היא מן ההתחלה מבצעת עבירה חמורה - "לזנות", אזי "את אביה היא מחללת" - זה מראה שאביה לא בסדר, כי אם אביה היה בסדר, היא לא היתה מגיעה לכזו התדרדרות בפעם אחת.

אצל יעקב לא היה סרך גזל

לאור כל זאת נבין נפלא מנין ליעקב הבטחון לומר ללבן שאפילו מחט לא נמצאת ברשותם, משום שיעקב אבינו ידע שאצלו אין שום פגם אפילו של סרך גזל, ואם הוא נקי מגזל אין סיכוי שאחד מילדיו נכשל בגזל!

"ותצא דינה בת לאה" (לד, א) "בת לאה ולא בת יעקב, אלא על שם יציאתה נקראת בת לאה שאף היא יצאנית היתה שנאמר "ותצא לאה לקראתו" (רש"י).

א. הדברים זועקים! הלא המרחק בין הטענה שהיתה על לאה למעשה דינה כה גדול ומה מקום להשוואה, לאה יצאה לקראת יעקב אבינו ודינה יצאה לראות בבנות הארץ?

ב. "וילך ראובן בימי קציר חטים וימצא דודאים בשדה ויבא אותם אל לאה אמנו" (בראשית ל' י"ד). אומר המדרש רבה (פרשה ע"ב א'): וילך ראובן בימי קציר חטים, "חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה" (משלי כב, ו), יותן את הארץ לעבדיו וגו', עד כאן לשונו.

המדרש מביא כאן את הפסוק שבני ראובן ביקשו ממש: אל תעבירונו את הירדן, מפני שהיה להם הרבה מקנה. נשאלת השאלה, מה הקשר לכאן - לדודאי ראובן. שהמדרש אומר "חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה"?

ג. כאשר לבן רדף אחרי יעקב אבינו, יעקב אמר ללבן "הכר לך מה עמדי". כתוב במדרש רבה שאפילו מחט מבית לבן, לא היתה בידי בני יעקב. שאל הרה"ג יוסף ברוק שליט"א, כיצד היה ליעקב הבטחון והאומץ לומר ללבן שימשש בכל כליו ולא ימצא כלום? איך יתכן לכאורה שבבית עם ילדים, שמסתובבים אצל הסבא לבן, אף אחד לא לקח דבר? אולי אחד הילדים לקח איזה דבר קטן והוא טמון בכיסו?

ד. "ובת איש כהן כי תחל לזנות את אביה היא מחללת" (ויקרא כ"א ט') רבי שלמה קלוגר בספרו "אמרי שפר" מקשה, למה את אביה היא מחללת במה חטאה של הבת משתייך אליו?!

ה. הגמ' במסכת סוכה (נ"ו:) מספרת: מעשה במרים בת בילגה שהמירה דתה, והלכה ונשאת לסרדיוט אחד ממלכי יוונים... כשנכנסו יוונים להיכל, היתה מבעטת בסנדלה על גבי המזבח, ואמרה: לוקוס לוקוס (פי' רש"י: זאב בלשון יווני), עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל, ואי אתה עומד עליהם בשעת הדחק. כששמעו חכמים בדבר, קנסו את אביה.

שואלת הגמ': מדוע קנסו את אביה? למה הוא אשם? ומסבירה הגמ', משום "שואת דינוקא בשוקא דאבוה או דאימיה". ומפרש רש"י וז"ל: משל הדיוט הוא, מה שהתינוק מדבר בשוק, מאביו או מאמו שמע, אף זו אם לא שמעה מאביה שהיה מבזה את העבודה, לא אמרה כן. עד כאן לשונו.

ולכאורה זה פלא שחושדים באביה שהיה כהן ששירת בבית המקדש שיאמר כך!?

הילדים משקפים את ההורים

אלא, צריך לדעת כי הילדים משקפים את ההורים הן לטוב והן לרע. ואפילו מחשבה קלה או רחש לב משרישים רושם עמוק בנפשם של ילדיהם.

זהו הביאור בדברי חז"ל שלמרות שיצאנותה של לאה היתה תביעה דקה מאד, בכל אופן עצם הדבר הטביע בביתה דינה בזעיר אנפין אותו ענין ואין הכוונה להשוות ולדמות עצם המעשה, אלא מעשה זה הוא בגדר תוצאה ותולדה.

בת שמדברת בזלזול על המובח בהכרח ששמעה מהוריה

לפי היסוד שביארנו מבואר המעשה עם מרים בת בילגה הפלא ופלא. הגמרא קובעת כי אם הבת של אותו כהן הגיעה לרמת זלזול כל כך ירודה ולדבר כך

סיפור לשבת

שרה ורקדה עם הראש הכרות של בנה...

הגאון הצדיק רבי יענקל'ה גלינסקי זצ"ל סיפר מעשה נורא הוד, שסיפר לו רב יהודי קשיש. המעשה היה עמו כשהיה רב בעיירה ברוסיה. בוקר אחד נתפסו עשרה יהודים שהואשמו בהברחת סחורה והעלמת מס - עבירות שהיו כרוכות בעונש מוות או גלות לסיביר.

ליהודים אלו נערך משפט והם נדונו למוות. אך מיד לאחר מתן גזר הדין, נכנס לחדרם כומר העיירה והציע להם חנינה בתנאי שימירו את דתם. כל היהודים סרבו בנחרצות, אך הכומר הערמומי לא ויתר והפריד בין עשרת היהודים ובודד כל אחד בתא אחר, בחשבו כי בתנאי התבודדות ישנו את דעתם ויכנעו.

הוא נתן להם חמשה ימים בהם יחשבו ויחליטו, ובנתיים שלח הודעה לראשי הקהילה כי בתוך חמישה ימים חבריהם יודיעו על המרת דת או כריתת ראש והציע להם, כי ינסו לשכנעם שלא לאבד עצמם בימים...!

ביום החמישי התכנסו כל יהודי העיירה בבית הכנסת וזעקו בתפילות למען אחיהם. מה הם ביקשו? הם ביקשו שהיהודים יעמדו בנסיון ולא יכשלו, חס ושלום, שלא יסכימו להמיר דתם אלא ימסרו נפשם למען כבוד שמו יתברך.

בתוך התפילה הם הדליקו תשעה נרות. מדוע תשעה ולא עשרה? כיון שאחד מהנתפסים היה נער יתום מאב ובן יחיד לאמו האלמנה. ילד זה מקטנותו יתום מאב ולאמה תמימה, לא למד מעולם בתלמוד תורה כי כל חייו סייע ביד אמו לכלכל עצמם. אמו היתה אופה כעכים בעמל רב והוא היה יוצא למכור אותם בין אחיו היהודים.

הבינו היהודים, שנער בגיל כזה שלא קיבל שום חינוך תורני ואין לו רקע של מסירות נפש, ודאי לא יבין את חומרת ההתנצרות ויעדיף לקבל שלוש טיפות מים על ראשו ולהצהיר שאינו יהודי אלא נוצרי ובזה יציל את חייו הצעירים ויזכה להקים בית ומשפחה.

לפתע נשמע קול בכי עמוק מכיוון עזרת הנשים. האם האלמנה התפללה מקירות ליבה ויחד עם שאר קהל המתפללים התחננה בדמעות לקדוש ברוך הוא, כי יזכה בנה ויהיה אף הוא ממקדשי ה', וכשהבינה שלא הדליקו על בנה נר ביקשה בזעקות שידליקו נר עבורו ויתפללו עליו שימסור את נפשו.

עברה כשעה, והנה עצרה ליד בית הכנסת עגלה שנשלחה מבית המשפט ממנה ירד שליח, ובידו שק סגור ובו ראשיהם הכרותים של היהודים. כל המתפללים געו בבכיות נוראיות ובקושי עמדו במחזה. לעומתם האם האלמנה אזרה עוז, רצה אל השליח וחספה את השק מידו, היא פתחה אותו והחלה נוברת בין הראשים הכרותים וכשהתה את ראשו של בנה יחידה - כל עולמה, כרות. תפסה אותו בשתי ידיה, נשקה לו, והחלה לשיר ולרקוד בשמחה עצומה עם הראש הכרות של בנה על שזכה הוא למות על קידוש ה'!!!

סיפור נורא הוד, ושאלה גדולה עליו: בני הקהילה הכירו נער זה ולא האמינו בכוחות נפשו למות על קידוש ה' כיון שלא התחנך לכך, ובהיותו בן יחיד לאמו ידע שהוא כל חייה ולא יאבה לצערה, ובוודאי שלא ישאיר אותה בודדה לחיים אומללים. מהיכן לקח הבן עוז ותעצומות למסור את נפשו? מי חיון אותו לכך? מתי למד שזהו תפקידו האמיתי?

התשובה היא - האמא!

כשרואים את תגובתה של אמו האלמנה, מרגישים את האושר האמיתי שלה כשגילתה את מסירות הנפש של בנה יחידה כשאר אחיו היהודים ואת שימחתה על הזכות הגדולה שנפלה בחלקה. אין שאלות מי לימד את הילד! אף אחד לא אמר לו דבר, אבל הוא ינק את זה עם חלב אמו, מינקות הוא נשם את זה בחמצן של הבית הפשוט והתמים בו גדל.

זהו הכוח של חינוך יהודי בלי מלים! חינוך של אמונה תמימה ושאיפה אמיתית לקיים את רצון הבורא.

"מאמא שאבתי את הכוח להקים ישיבה"

מִרְן הרב מפוניבז' רבי יוסף שלמה כהנמן זי"ע, אשר בזכותו קיים היום רוב מנין ובנין של עולם שומרי התורה והמצוות, כשהקים את ישיבת פוניבז' פעל במסירות נפש ממש שאין לתארה בכלל. בקושי רב הוא הצליח לקבץ שבעה בחורים שהם היו הגרעין לבית מדרש "לאלף בחורים". לימים סיפר מִרְן רבי יחזקאל אברמסקי זי"ע שנגשו אליו יהודים ואמרו לו שצריך דחוף לטפל בפונוביז' רב, הוא השתגע לגמרי...! והיו שקראו לו יוסף בעל החלומות...

מהיכן שאב הרב מפוניבז' את הכוחות האדירים לפעול נגד הטבע כדי לקיים תורה? הוא סיפר על כך לימים:

"כשהייתי ילד קטן גדלנו שלושה אחים לאמא אלמנה. אמנו היתה עניה ביותר. וכל בגדי החורף שלנו לא היו אלא מעיל אחד, צעיף אחד, זוג מגפיים אחד ותו לא. והנה בהגיע החורף הרוסי השלג נערם לגבהים של כמטר. והקור הגיע למעלה מעשר מעלות מתחת לאפס. היינו צריכים להגיע לבית המלמד שהיה במרחק עשרים דקות הליכה מביתנו.

אמא לכאורה אנוסה היתה מלשלוח אותנו ללימוד תורה, וצריכים היינו להשאיר בבית... אך לא כן אצל אמא! היא הבינה בפשטות שכל יום שילדיה לא ילמדו יחסרו להם קניני הנפש ויאבדו מגדלותם העתידית. היא לא רצתה לתת ידה לכך בשום אופן בעולם!

מה עשתה? היתה מעירה את הגדול שבאחים בשעה חמש לפנות בוקר! ומלבישה לו את בגדי החורף, אז היתה נוטלת אותו בידיה ויוצאת עמו אל הקור המקפיא כשבגד דק מכסה את גופה ונעליים קרועות לרגליה. כך במשך עשרים דקות היתה אמא הולכת ובידיה הילד. כשהגיע לבית המלמד פשטה אמא את בגדי החורף מהילד והושיבה אותו ליד התנור כדי לחממו. היא חזרה את הדרך הביתה והלבישה את ילדה השני... וכן אצל השלישי.

שכנותיה היו זועקות עליה חמס: "את תחלי ותשאירי את ילדיך יתומים גם מאב וגם מאם". אך היא בשלה, בעוז רוחה לא ויתרה ואכן חלתה בדלקת ריאות קשה והיתה בכלל סכנה אבל לא נכנעה!

סיים הרב מפוניבז' את הסיפור באמרו: "מאמא שאבתי את הכוח להקים ישיבה! לנו הילדים היא לא אמרה דבר, אך זהו המסר שחדר אל תוככי נפשי". אין מושג של קשיים. יש ראייה של גדלות! מבט של עתיד היכול להיות מזהיר ויכול חלילה להיות אסון.

נתאר לעצמנו את אמו של הרב נכנעת לקשיים, מסתפקת במועט ומבינה כי די לילדיה ימים בהם הם כן הולכים למלמד. אילו אותה נקודה פנימית ועמוקה של מסירות נפש למען התורה לא היתה חודרת לליבו של הרב מפוניבז', איך היה נראה עולמנו ללא הרב מפוניבז'?

ההורים נותנים את הכוח לילדים לעמוד בנסיונות. וכן להיפך שורש רע אצל האב עובר לבן, כמה צריך להיזהר!

את המשך המאמר והסיפורים תמצא בספר "תוכו רצוף אהבה".

עלון זה יוצא להצלחת
 הרב הגאון **נצח בן תורקיה** שושנה **הדסה בת פרוחה שושנה מחזרי**
לעילוי נשמת ר' **סעדיה בן נחום**
תורקיה שושנה בת מהדי יוסף בן ר' **סעדיה שלום** בן ר' **סעדיה ת.נ.צ.ב.ה.**
ולהצלחת **רבקה בת הדסה והילדים** **אהוד יצחק בן הדסה והילדים** **מרים בת הדסה והילדים** **משה בן הדסה** **חיה בת הדסה והילדים** **רינה בת הדסה** **ברכה בת הדסה**
שמעון אלעזר בן הדסה **שלמה דוד בן הדסה** **חנה מרים בת ברכה** **יעקב בן חנה מרים**

מבצע!!!
 בקניית הסטים **"להתעדן באהבתך"** ו**"תוכו רצוף אהבה"**
 הספר החדש על המועדים - **מתנה!**
 להשיג בטלפון: 052-7179954

ניתן להשיג את הספרים בשעות הערב בב"ב בטל: 052-7179954
 ב"ב, שיכון ח' 052-7685864 - **ירושלים** - 02-6513701 - **נתניה** - 055-6683104
 • **רכסים** - 057-3168397 • **קריית ספר** - 052-7612885 • **נתיבות** - 054-8481239

להתעדן... כאן בעולם הזה
 בסיועה דשמיא יצא לאור **את שולחן השבת**
 הספר מכיל פנינים יקרים המלוכטים ממאות ספרים. מנופים בשבט נפת את מה שערב לחרך ותומד לאון. משובצים בספרים מופת.

להשיג בחנויות המובחרות
 מתוך... מתוך... מתוך...